

LAUSUNTO

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Viite: Kirjallinen lausuntopyyntö: KAA 2/2025 vp

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin lausunto kansalaisaloitteesta koskien Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautisen päivystyksen mahdollistamista

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Kansalaisaloitteessa tuodaan esiin tarve mahdollistaa Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystys, ei vain kiirevastaanotto klo 07–22. Esityksessä halutaan terveydenhuoltolakia muutettavaksi terveydenhuoltolakia siten, että ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystysten paikkakuntiin lisätään Oulainen (Oulaskangas). Vaihtoehtona esitetään, että yliopistollisen sairaalan hyvinvointialueilla on oikeus järjestää oman harkintansa mukaan ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä aluesairaalan yhteydessä, mikäli väestön palvelutarve sitä edellyttää.

Terveys- ja hoitolain muutosten tahtotilana on ollut vahvistaa erikoissairaanhoidon sairaaloiden ja ympärivuorokautisten päivystysten palveluverkkoa valtakunnallisesti siten, että se pystyy laadukkaasti, potilasturvallisesti ja kestävästi vastaamaan väestön palvelutarpeisiin nyt ja tulevaisuudessa sekä normaaliolojen lisäksi myös erityistilanteissa ja poikkeusoloissa. On kuitenkin turvattava palvelujen saatavuus myös harvaan asutuilla alueilla.

SuPer näkee kannatettavana tehtyä kansalaisaloitetta ja esitettyä muutosta lainsäädäntöön, jossa Oulaskankaalle mahdollistuu ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen ylläpitäminen. Oulaskanaan alueella on 125 000 asukasta. Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden näkökulmasta on huolestuttavaa, että tietyllä alueella asuvan väestön palveluntarpeeseen vastaamiseen saattaa tulla viivettä johtuen pitkistä etäisyyksistä. Alueella matka-aika lähimpään päivystykseen saattaa olla jopa lähes kaksi tuntia. Riski potilasturvallisuuden vaarantumiselle on olemassa, mikäli asukas ei saa tarvitsemiaan palveluja oikea-aikaisesti. Pitkät etäisyydet vaarantavat myös ensihoidon saatavuutta oikea-aikaisesti pitkistä matka-ajoista ja sää- ja kelisolosuhteista johtuen.

SuPerin mielestä jokaiselle tulee turvata nopea hoitoon pääsemisen akuutti- ja henkeä uhkaavissa tilanteissa. Valtakunnallinen yhdenvertaisuus ei toteudu, kiireellisten palveluiden saatavuus ja saavutettavuus heikkenevät ja potilasturvallisuus vaarantuu, kun hoidon tarpeen arvioon ja hoitoon ei pääse oikea-aikaisesti. Laadukas ja turvallinen hoito kuuluu perusoikeuksiin.

Hyvinvointialueen yhteispäivystyksen kyky vastata hoidon tarpeeseen tulee turvata ja uhkana on, että ne ovat haasteessa selvittää kasvavista potilasmääristä. Potilasmäärien kasvu vaarantaa potilasturvallisuuden ja hoitoon pääsy sekä hoidon tarpeen arviointi viivästyvät. Moni kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas saattaa jäädä ilman oikea-aikaista hoitoon pääsyä etäisyyksien kasvaessa ja ensihoidon palveluiden viivästyessä. Ensihoito on mitoitettu vastaamaan nykyistä palvelujen tarvetta. Osa potilaista saattaa myös jättää hakeutumatta hoitoon pitkistä matkoista johtuen. Ehdotus heikentää erityisesti syrjäisempien hyvinvointialueiden asukkaiden hoitoon hakeutumisen mahdollisuuksia. Jokaiselle kansalaiselle tulee turvata yhdenvertainen pääsy palveluiden äärellä sitä tarvitessaan. Laadukas ja turvallinen hoito kuuluu perusoikeuksiin.

On tärkeää taata myös hoitohenkilöstön veto- ja pitovoima alueilla. Ammattitaitoisen henkilöstön ja osaamisen käyttö täysimääräisesti nyt ja erityisesti tulevaisuudessa on edellytys terveydenhuollon laadulle, vaikuttavuudelle ja asiakas- ja potilasturvallisuudelle.

SuPer haluaa tuoda esiin tarpeen kiinnittää huomio sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten, lähi- ja perushoitajien täysimittaiseen osaamisen hyödyntämiseen, ennaltaehkäisyyn ja oikea-aikaisten palveluiden turvaamiseen. Perusterveydenhuollossa on olemassa olevia ratkaisuja, joilla helpotetaan esimerkiksi ikääntyneen hoitoon pääsyä oikea-aikaisesti. Näitä ovat muun muassa nimikesuojattujen terveydenhuollon ammattihenkilöiden oikeuden palauttaminen hoidon tarpeen arviointiin perusterveydenhuollossa sekä mm. lääkärilähihoitajatyöparimallin käyttöönotto arjessa ja hoitajavastanotot. Tämä osaamisen hyödyntäminen ja käyttö olisi myös tarkoituksenmukaista ja kustannusvaikuttavaa.

Lopuksi SuPer korostaa potilasturvallisuuden ja laadun varmistamisen olennaista merkitystä. Valtiontalouden tarkastusvirasto toteaa tarkastuskertomuksessaan 7/2021, että Suomessa potilasturvallisuuden poikkeamiin ja niiden korjaamiseen arvioidaan OECD:n laskelmiin pohjaten kuluvan vuodessa yli miljardi euroa. Potilasturvallisuuden toteutumisen varmistaminen tulee olla ensisijaista, ja sitä tulee mitata siihen tarkoitetuilla indikaattoreilla. Näistä tulee myös raportoida säännöllisesti viranomaisille. Potilasturvallisuuden vaarantumisesta ja laiminlyönnistä on oltava sanktiot määriteltynä.

Helsingissä 11.9.2025

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

Päivi Inberg
puheenjohtaja

Jussi Salo
kehittämisohtaja

SuPer on Suomen suurin toisen asteen koulutettujen sote-ammattilaisten ja varhaiskasvatuksen hoitajien ammattiliitto.

Lisätietoja tästä lausunnosta antaa asiantuntija Tarja Pajunen, 09 2727 9154
tarja.pajunen@superliitto.fi